

24 november 2023

OPENBARE MARKTCONSULTATIE

Realiseren van waterstoffabriek voor waterstofvraag

Inleiding

De gemeente Súdwest-Fryslân bestaat uit 6 steden en 83 dorpen. Het is de grootste gemeente van Nederland in oppervlakte. En de tweede gemeente van Fryslân wat betreft aantal inwoners (bijna 90.000) en arbeidsplaatsen (ca 30.000).

De gemeente Súdwest-Fryslân ziet veel potentie in een waterstoffabriek in Bolsward. Zie Bijlage 1 'Energistad Bolsward' met hierin doelen en een tijdlijn. In een PPS constructie zijn wij voornemens om dit te realiseren.

Waterstoffabriek Bolsward: wat houdt in?

In Bolsward zijn er meerdere onderzoeken uitgevoerd om de mogelijkheid van een waterstoffabriek te toetsen. Deze onderzoeken laten zien dat een waterstoffabriek mogelijk is. Deze rapportage staat in bijlage 2 'Waterstofhub Bolsward eindrapport'.

Waarom doen we dit?

Dit doen we omdat we wij veel potentie zien in het lokaal produceren van waterstof. Gezamenlijk met Hochwald, UCC Coffee, Rentex en Elis gevestigd in Bolsward en de visiegroep Bolsward streven wij ernaar om aardgasvrij te worden met de hele stad. Deze waterstoffabriek past in het totale energiesysteem. Hierbij sluiten wij aan bij Europees, landelijk en gemeentelijk beleid. Om het beeld vanuit de markt rondom onze casus scherper te krijgen voeren wij deze marktconsultatie uit.

Hierbij vinden we het volgende belangrijk:

- Het implementeren van een duurzame warmtebron voor bedrijfsprocessen, zodanig dat daarmee:
 - Een CO2-reductie op systeemniveau (productieproces en waar mogelijk mobiliteit) wordt gerealiseerd;
 - Wordt bijgedragen aan de energietransitie in en rondom Bolsward;
 - Continuïteit van de energievoorziening;
 - Onafhankelijkheid
 - Leveringszekerheid
- Het invulling geven aan de energietransitie ('van gas af') doelstelling waarbij als onderdeel van de Transitievisie Warmte een optimale systeemkeuze op wijkniveau wordt gemaakt. In de klimaatagenda SWF 2023 is waterstof in Bolsward expliciet genoemd als project die Bolsward kan helpen om van het aardgas af te gaan.
- Het nastreven van een optimaal gebruik van reeds beschikbare warmtebronnen in de omgeving, in dit geval waterstof.
- De energietransitie versnellen door het aanjagen van kansen tot collectieve verduurzaming. Dat betreft partijen die bereid zijn te investeren in een duurzame warmtetransitie. Waarbij al dan zelf een aandeel in het onderzoek en een nader te vormen consortium niet is uitgesloten.
- Het uitkoppelen van de restwarmte in een warmtenet in Bolsward en het uitkoppelen van de zuurstof naar de RWZI. Waarbij ook het sluiten van elektriciteit, warmte en waterkringlopen erg belangrijk zijn.
- In te spannen om de groeipotentie verder te onderzoeken en zoveel mogelijk lokale waarde te creëren, dit betreft voor nu: tankstation, opslag t.b.v. elektriciteit en verdere uitbreidingsmogelijkheden.

2 Doel marktconsultatie

Er moeten nog allerlei keuzes worden gemaakt voordat de productielocatie gerealiseerd kan worden. Tevens zullen de bedrijven en de gemeente de juiste afwegingen moeten maken om hier verder aan mee te werken. Hierbij spelen veel vragen over de techniek, de overgangsperiode, het tijdsplan, de kosten, de organisatievorm etc.

We hebben hierover vragen geformuleerd en zouden graag een reactie van u ontvangen, dit helpt ons bij het maken van keuzes en de onderbouwing daarvan. Zodat daarna waarschijnlijk een aanbesteding en/of verkoopprocedure op de markt komt als gemeentelijk onderdeel van de realisatie daarvan.

3 Gevraagde informatie

Gebruik a.u.b. Bijlage 3 voor de beantwoording van onderstaande vragen. Graag uw antwoorden zoveel als mogelijk toelichten.

Commercieel

1. Welke zaken/randvoorwaarden zou de gemeente goed moet hebben ingevuld, wil een waterstof-fabriek in Bolsward levensvatbaar zijn? Graag in uw antwoord de volgende aspecten zo veel als mogelijk concreet uitwerken:
 - a. Locatie waterstof fabriek
 - b. Benodigde vergunningen
 - c. Vraag naar waterstof en restwarmte in verzorgingsgebied
 - d. Mogelijke overheidssubsidie(s)
 - e. Rol van de gemeente (faciliterend of ook aandeelhouder), op welke zaken faciliterend en hoe, een indien aandeelhoudend: waarin en in welke mate?
 - f. Verkoopprocedure grond voor de W-fabriek (in lijn met Didam-arrest)
 - g. Welke aanvullende zaken/diensten zou de gemeente SWF moeten inkopen (aanbesteden) om de continuïteit van de waterstof-fabriek (mede) te faciliteren, uiteraard met in achtneming van de regelgeving omtrent staatssteun?

Techniek

2. Kan het waterstof infrastructuur/systeem voldoen aan piekvragen en continuïteit waarborgen gedurende het hele jaar? Is er een back-upvoorziening om een 100% leveringszekerheid te garanderen, vooral tijdens de opstart- en overgangsfase?
3. Wordt er onderzoek gedaan naar de druk, samenstelling, kwaliteit en stroomsnelheid (debiet) van de geleverde waterstof en is er bereidwilligheid tot medefinanciering van verder onderzoek?
4. Is het aannemelijk dat de waterstoffabriek (5-30MW) wordt gebouwd t.b.v. het voorkomen van netcongestie?
5. Staat de markt open voor het oplossen van netcongestie door middel van een waterstoffabriek?

6. Kan het technisch/ financieel uit om de elektrolyser flexibel te laten draaien om zo netcongestie tegen te gaan?
7. Wat voor flexibiliteit zullen de eindgebruikers moeten hebben als ze over gaan op waterstof? Zullen ze bijvoorbeeld onderling moeten afstemmen: wie hoeveel wanneer gebruiker?
8. Om aan de flexibiliteit aan zowel opwek (groene stroom) als afzet (bedrijven) te kunnen voldoen zal er waarschijnlijk moeten worden gewerkt met opslag om deze fluctuaties te voorkomen, hoe gaat dit in zijn werk en hoeveel opslag zal gerealiseerd moeten worden?
9. Is het mogelijk om met een leidingnetwerk de waterstofproductie te verbinden aan de bedrijven, en wat gebeurt er wanneer er onvoldoende waterstof beschikbaar is?
10. Zijn de onderzoeksresultaten uit Bijlage 2 nog realistisch, of zouden er nu andere mogelijkheden/ adviezen worden geboden? Zo ja, wat zijn deze dan?

Tijd

11. Wat dient de minimale of maximale doorlooptijd van de bouw van een waterstoffabriek te zijn?
12. En wanneer zal het besluit (Go/No-Go) waarschijnlijk moeten worden genomen?
13. Hoeveel tijd zullen de afnemende partijen moeten investeren om tot een besluit te kunnen komen? Een grove inschatting is voldoende.

Leveringszekerheid

14. Is er naar verwachting voldoende afzet (afzetgarantie) voor de waterstoffabriek?
15. Wordt het verwachte waterstofverbruik één-op-één gekoppeld aan het huidige gasverbruik of beperkt tot specifieke processen?
16. Streeft men naar een maximaal verbruiksniveau dat gelijk is aan het huidige niveau (gasverbruik), kan hierbij gerekend worden met afname in de toekomst als referentiepunt? Zo ja, wat is het referentiepunt?
17. Is een harde leveringszekerheid eis op dit moment in te vullen door een productielocatie?
18. Wat voor soort back-up opties zijn er eventueel nodig bij storing e.d.?

Prijs

19. Zijn de kosten van waterstof vergelijkbaar met die van alternatieve energiebronnen (grijs of groen), inclusief marktconforme energieprijzen, CO2-prijzen en andere belastingen?
20. Zijn de CAPEX en OPEX kosten zoals gesteld in bijlage 2 realistisch? Of is er sprake van voortschrijdend inzicht op de prijs?

21. Is er inkoopflexibiliteit voor waterstof op zowel korte als lange termijn, inclusief de mogelijkheid om prijzen vast te zetten?
22. Bij verdergaand onderzoek m.b.t. bijmenging, technische aanpassingen en technische eigenschappen van waterstof, is financieren van de ontwikkelfase mogelijk vanuit de markt?
23. Hoe werken eventuele subsidies? Wordt alleen een vergoeding gegeven op de productie van groene waterstof en kan een deel grijze waterstof hier afbreuk aan doen? Of kan je grijze waterstof produceren wanneer dit nodig is zonder gebruik te maken van subsidies rondom groene waterstof?

Groene i.r.t. Grijze waterstof

24. Groene waterstof heeft de toekomst in Nederland, voor dit project is dit ook het uitgangspunt, toch is een stuk grijze waterstof niet uit te sluiten, zeker als het gaat om leveringszekerheid. Hoe verhoudt groene waterstof zich tot grijze waterstof als het gaat om:
 - a. De prijs: Is het project te realiseren met alleen grijze waterstof? Welke subsidies loop je dan mis?
 - b. Leveringszekerheid: is het voor de leveringszekerheid nodig om grijze waterstof niet volledig uit te sluiten? Wat voor aandeel zou grijze waterstof hier mogelijk in hebben?
 - c. Percentage groen vs grijs: wat zouden de verhoudingen tussen het produceren van groen en grijze waterstof moeten zijn om een rendabele business case te hebben.
 - d. Percentage groen vs grijs: Is het toegestaan om een aandeel grijze waterstof te produceren waarbij dit geen invloed heeft op de binnen gekomen subsidies.

Eigenschappen

25. Voldoet de te gebruiken waterstof aan de Europese regels voor CO₂-emissies? (Voorkeur voor groene waterstof) en wat is de relatie met de leveringszekerheid?
26. Wordt de veiligheid op hetzelfde niveau gewaarborgd als bij de huidige energiebronnen?
27. Wordt er een veiligheidsstudie uitgevoerd om eventuele technische veranderingen te identificeren en implementeren?
28. Voldoet de waterstoflevering aan standaard veiligheidscertificeringen (PGS)?
29. Wordt het kennisniveau binnen de afnemende partijen geborgd? En wat is hiervoor nodig?

Aanbesteding/Mededinging

Aanbestedingswijze

30. Zou de aanbesteding gesplitst moeten worden met onderdeel (productie, logistiek en/of infrastructuur en opslag) of als één geheel?
31. Welke contractvorm en welke aanbesteding- verkoopprocedure zal het beste passen voor deze uitvraag en waarom?
 - a. Zou bijvoorbeeld een bouwteam of een DB(F)M (O) het meest logische zijn?

- b. Zou een innovatiepartnerschap het meest logische zijn?
- c. Zou voor de aanbestedingsprocedure een concurrentiegericht dialogoog het meest logische zijn?
- d. Zijn er andere contractvormen of wijzen van aanbesteden die beter bij dit vraagstuk passen, en waarom? Is bijvoorbeeld een concessie-overeenkomst een optie?

Geschiktheidscriteria

- 32. Wat is gangbaar aan solvabiliteit voor een bedrijf / consortium om dit te kunnen realiseren? (en evt. andere eisen voor de financieel economische draagkracht?)
- 33. Zijn er relevante kwaliteitscertificaten die geëist zouden kunnen/moeten worden? (en evt. andere eisen voor de technische en beroepsbekwaamheid?)
- 34. Zijn er min of meer vergelijkbare referentieprojecten die jullie eerder hebben gedaan?

Gunningscriteria

De gemeente wil niet alleen op prijs gunnen, maar ook de kwaliteit meenemen. Wij denken hierbij aan percentage zuiverheid waterstof, plan van aanpak, milieukeurmerken, hinder, (levenscyclus)kosten, garantie, rentabiliteit, service, duurzaamheid, sociale factoren, functionele kenmerken, toegankelijkheid, presentatie, esthetische kenmerken en leveringsvoorwaarden en prijs. Voldoende verband houden met het voorwerp van de opdracht is belangrijk.

- 35. Wat ziet u als de belangrijkste vragen waarop de antwoorden de gemeente de beste inschrijver kan selecteren?
- 36. Is het percentage zuiverheid een mogelijke gunningsvraag/beoordelingsaspect?

Uitvoeringseisen

- 37. Wat ziet u als essentiële uitvoeringseisen (dus tijdens de overeenkomst) op allerlei relevante onderwerpen van bijvoorbeeld de communicatie met alle belanghebbenden, inpasbaarheid in de omgeving, borging continuïteit, veiligheid, managementrapportage en verantwoording.

Samenwerkingsverband/ Consortium

- 38. Tot waar is de verantwoordelijkheid, levering tot aan de meter?
- 39. Is er optioneel ook inpandige verantwoordelijkheid?
- 40. Is het mogelijk/ wenselijk dat de afnemende partijen participeren in een consortium?
- 41. Staat de markt open voor het toetreden van een gemeente/ gemeentelijk energiebedrijf in een consortium?
- 42. Wat zou een logisch aandeel zijn voor een gemeente/ gemeentelijk energiebedrijf in een dergelijk project?
- 43. Welk onderdeel: productie, logistiek en/of infrastructuur en opslag, zou het meest gewenst zijn voor jullie?

Overig

44. Welke onderwerpen mist u tot op heden in de consultaties? Wellicht kunnen we daar in een eventuele volgende consultaties aandacht aan besteden.
45. Welke onderzoeken zullen nog moeten worden uitgevoerd door de gemeente en afnemende partijen?
46. Heeft u voldoende informatie om u te kunnen voorbereiden op de waterstoffabriek? Zo nee, wat mist u dan?
47. Wat kan de gemeente voor de marktpartijen doen om het aanbestedingsproces te vergemakkelijken?
48. Waarin kan de gemeente de marktpartijen faciliteren?

3 Wedervragen?

Wij hebben u relatief veel vragen gesteld, we kunnen ons voorstellen dat u niet alle vragen kunt beantwoorden zonder voor bepaalde vragen eerst een toelichting te hebben gekregen. Graag stellen we u in gelegenheid om desgewenst wedervragen te stellen.

Wij vragen u vriendelijk om deze uiterlijk vrijdag 22 december 2023 te stellen via de TenderNed Berichtenmodule waarbij u uw bijlage met wedervragen kunt voegen. Geef a.u.b. duidelijk aan op welk vraagnummer uw wedervraag/-vragen betrekking heeft. Graag bijlage 2 'Formulier wedervragen' hiervoor gebruiken.

Uiterlijk 12 januari 2024 zullen we deze vragen in een Nota van inlichtingen beantwoorden.

4 Aard en format van uw bijdrage

Wij verzoeken u vriendelijk om uw beantwoording van de gestelde vragen enerzijds te voorzien van een duidelijke onderbouwing/toelichting en anderzijds uw bijdrage zo te formuleren dat hiermee de identiteit van uw bedrijf niet is te herleiden.

Informatie die u als vertrouwelijk bestempelt, wenst de gemeente Súdwest-Fryslân niet te ontvangen, tenzij u duidelijk aangeeft welk deel van uw reactie bedrijfsvertrouwelijk¹ is door dit **geel** te markeren **en waarom dit bedrijfsvertrouwelijk is**.

Alle bijdragen worden later geanonimiseerd aan het aanbestedings-/verkoopdocument toegevoegd, zodat alle gegadigde partijen beschikken over dezelfde informatie. Eventuele als bedrijfsvertrouwelijk aangemerkte informatie wordt uiteraard niet gepubliceerd.

¹ Onder bedrijfsvertrouwelijke informatie wordt verstaan informatie die, bij bekendmaking, de commerciële belangen van inschrijvers kunnen schaden. Hiermee worden met name fabrieks- of bedrijfsgeheimen en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijvingen bedoeld. Onder bedrijfsvertrouwelijke informatie kan worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering en financiële stromen betreffen, worden eveneens als bedrijfsvertrouwelijke informatie aangemerkt. Dit geldt ook voor tarieven, (sub)prijzen en percentages, welke inzicht geven in de kosten waartegen een product of een dienst kan worden geleverd.

5 Indiening van uw schriftelijke bijdrage

U gelieve dan uiterlijk vrijdag 26 januari 2024 uw beantwoording van de marktconsultatievragen in te dienen, en wel op bijgaand Bijlage 3 'Reactieformulier marktconsultatievragen' via de berichtenmodule van TenderNed.

Graag als onderwerp vermelden: **Marktconsultatie Waterstoffabriek Bolsward.**

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw reactie!

6 Eventuele toelichting (telefonisch of MS Teams)

De gemeente Súdwest-Fryslân kan partijen die een schriftelijke reactie hebben gegeven (hierna: "Deelnemer") uitnodigen om hun reactie toe te lichten. Hiertoe wordt dan een belafsprak gemaakt of een afspraak via Microsoft Teams.

Mocht de gemeente een nadere toelichting op uw bijdrage wensen te ontvangen, dan ontvangt u in februari 2024 een uitnodiging met uiteraard datum en tijdstip.

De inhoud van een dergelijk gesprek wordt schriftelijk op hoofdlijnen vastgelegd.

7 Overige voorwaarden

Zoals hierboven al vermeld: alle bijdragen worden later geanonimiseerd aan het aanbesteding-/verkoopdocument toegevoegd, zodat alle gegadigde partijen beschikken over dezelfde informatie.

Alle informatie die de gemeente Súdwest-Fryslân ontvangt uit de schriftelijke bijdrage door deelnemer en een eventueel mondelinge toelichting hierop die niet als vertrouwelijk door Deelnemer is bestempeld, mag de Gemeente Súdwest-Fryslân beschouwen als niet-vertrouwelijk, welke in geanonimiseerde vorm kan worden gebruikt in de documentatie voor de komende aanbestedings-/verkoopprocedure.

Uiteraard zal de ontvangen informatie, al dan niet gebruikt in aanbestedingsdocumenten, verder niet worden gedeeld met andere deelnemers aan deze marktconsultatie of andere mogelijke aanbieders.

Van de eventuele mondelinge toelichting(en) - zoals hierboven in punt 6 bedoeld - zal een verslag worden gemaakt. Dit verslag zal na afloop van de toelichting aan de Deelnemer worden toegestuurd. Mocht de Deelnemer op- en aanmerkingen hebben op de inhoud van het verslag, dan dient hij dit onverwijld en uiterlijk binnen 10 werkdagen schriftelijk aan de Gemeente Súdwest-Fryslân mee te delen. Het definitieve verslag/de definitieve verslagen wordt/worden geanonimiseerd als bijlage toegevoegd aan het aanbestedings-/verkoopdocument.

Deelname aan deze consultatie geschiedt voor eigen rekening; de gemeente Súdwest-Fryslân verstrekt geen vergoeding voor eventueel gemaakte kosten.

Deelname is wederzijds vrijblijvend; aan de (inhoudelijke) inbreng zijn geen rechten of plichten te ontleen.

De gemeente Súdwest-Fryslân benadrukt dat deze marktconsultatie niet de start is van de aanbestedings- c.q. verkoopprocedure, maar onderdeel is van de voorbereidingen hierop. Deze procedure is nog onder voorbehoud van goedkeuring door het college van B&W en/of gemeenteraad.